

Den hvide krig - Om krigen i Alperne 1915-1918

Indledning

Det italienske museum *Museo Storico Italiano delle Guerra* på slottet Rovereto er viet til Første Verdenskrig, og har dels en permanent udstilling dels skiftende særudstillinger. I perioden februar 2004 til januar 2005 vistes særudstillingen *La patria estrema, 1915-1918 Soldati sul fronte delle Alpi*, som omhandlede krigen i Alperne, krigsførelse under de mest ekstreme geografiske og klimatiske forhold.

Denne artikel skal således introducere billedmateriale fra museet og udstillingen og indpakningen er en avisartikel af Kristian Lindberg, som blev bragt i Berlingske Tidende. Det udklip, som er kommet mig i hænde, er desværre udateret, men at dømme efter oplysninger på bagsiden samt anden omtale af begivenhederne, er det bragt i slutningen af august 2004.

Den hvide krig

De tyrolske alper blev skueplads for en af Første Verdenskrigs mindre kendte konfrontationer, den såkaldte hvide krig.

Højtbeliggende bjergposter fungerede som baser i stillingskrigen mellem Østrig-Ungarn og Italien, og i krigens første år blev den næsten udelukkende udkæmpet af lokale guider, der var blevet indrullet i de to hære. Mange af de kæmpende kendte hinanden personligt, og der blev i starten af krigen udvist en vis "konduite" overfor fjenden.

Senere begyndte man at anlægge frontlinier direkte i isen. Transport af forsyninger og krigsmateriel i det uvejsomme terræn var meget besværlig, særligt om vinteren, hvor tropper risikerede at blive isoleret af sneen flere uger ad gangen.

For begge parter handlede krigen om at erobre de højest beliggende punkter i landskabet, som f.eks. Monte San Matteo, på 3.678 meter, der menes at være verdens højest beliggende slagmark.

Da krigen endte, havde den længe været forbi i Alperne. De udhungrede østrig-ungarske soldater, der endnu ikke var omkommet i laviner, frost og kamphandlinger, havde ganske enkelt forladt deres poster, og taget hjem til deres familier.

Den sidste patrulje

For en historiker er det et fund af typen, der maksimalt kommer én af i årtiet, og som kan give værdifuld ny viden. For andre ville den uhyggelige opdagelse af tre nedfrosne soldater fra Første Verdenskrig være nok til mange nætters mareridt.

I slutningen af sidste uge stod direktøren for et lille militærmuseum i den norditalienske by Peio, den 46-

årige Maurizio Vincenzi, og studerede Forni-gletcheren med sin kikkert. Hans opmærksomhed blev fankget af en plet i isen, han ikke umiddelbart kunne forklare. Efter en fodtur opad ismasserne, kom han så tæt på, at han kunne skelne detaljerne.

Som gigantiske flagermus hang ligene af tre mennesker med hovedet nedad, med størstedelen af deres kroppe indefrosne i isen.

Kroppene viste sig at være resterne af tre østrig-ungarske soldater, der var omkommet i et slag i Første Verdenskrig. Selvom soldaternes negle og hår var forsvundet, var kroppene i god stand.

Redningsmandskabet fandt tillige en mængde militært udstyr, som f.eks. læderbælter, en gasmaske og vinterhuer.

Det menes, at soldaterne blev dræbt i deres skyttegrav af granater i en af krigens sidste dramatiske træfninger, der fandt sted i over 3.000 meters højde, den 3. september 1918 ved Punto San Matteo.

På denne dag lykkedes det østrig-ungarerne at generobre to observationsposter i et slag, der menes at være historiens højest beliggende krigsskueplads.

Østrig-ungarske soldater modtager medaljer.
Postkort fra Museo Storico Italiano delle Guerra.

Maurizio Vincenzi, der er amatørhistoriker og medlem af det lokale bjergredningshold, kalder sit fund enestående. "Der er ikke blevet fundet mennesker i isen i mange årtier", siger Vincenzi. To af de mumificerede soldater er blevet stillet til hvile på militær vis i en lokal krigskirkegård. De er ikke blevet identificerede. Den tredje krop er blevet bragt til et hospital i Bolzano for en nærmere undersøgelse.

På det arkæologiske museum i Bolzano opbevares den 5.300 år gamle stenalderjæger, kaldet Otzi, som blev fundet i isen i de samme bjerge som de østrig-ungarske soldater i 1991. Ved at sammenligne liget af soldaten, kan forskerne få mere at vide om Otzis liv i stenalderen.

Italiens sidste infanterist død

Berlingske Tidende, 25. januar 2005

Reuters, Rom: Italien mistede i denne uge sidste veteran fra Første Verdenskrig, da Carlo Orelli, i folkemunde kaldet "den sidste infanterist", døde i en alder af 110 år, sagde regeringen i går. Orelli kæmpede som fodsoldat i skyttegravene omkring Trieste, som nu er en del af det nordøstlige Italien. Som Italiens ældste overlevende af krigen i 1914-1918 var han en mindre berømt, og sidste år blev en bog baseret på hans dagbøger fra krigens tid udgivet. Italien gik i maj 1915 ind i krigen på samme side som Storbritannien, Frankrig og Rusland mod Tyskland og Østrig-Ungarn, med hvem det havde været allieret indtil tidligere samme år.

Museo Storico Italiano delle Guerra

Castello di Rovereto
Via Castelbarco 7
Rovereto

Hjemmeside: www.museodellaguerra.it
(Kan f.eks. oversættes via www.altavista.com.)

Efterskrift

Tak til Bertil Nilsson for lån af materialet.

Per Finsted

